

2. Bondarenko A. V. (2019) Intelktualno-tvorchyi rozvytok studentiv u klasi khorovoho dyryhuvannia [Intellectual and creative development of students in the choral conducting class]. Kryvyi Rih : KDPU. 160 s. [in Ukrainian]
3. Zatvorniuk O. S. (2014) Formuvannia ta rozvytok profesiinoho imidzhu maibutnikh psykholohiv [Formation and development of the professional image of future psychologists]. Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti № 9-10. S. 41–44. [in Ukrainian]
4. Kozina O. (2016) Metodyka formuvannia obrazno-intonatsiinykh navychok studentiv pedahohichnykh koledzhiv u protsesi vyvchennia dyryhentsko-khorovykh dystsyplin [The method of formation of figurative and intonation skills of students of pedagogical colleges in the process of studying conducting and choral disciplines]: monohrafiia. Uman. 160 s. [in Ukrainian]
5. Kozina O. (2019) Formuvannia profesiinoy kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva na zaniattiakh khorovoho dyryhuvannia [Formation of the professional competence of the future music teacher in choral conducting classes]: zb. nauk. pr. / Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia. Vyp. 1(19). S. 64–71. [in Ukrainian]
6. Narozhna N. I., Ostapenko L. V. (2021) Teoretyko-metodychni osnovy provedennia zaniat z dyryhuvannia v konteksti vyvchennia dystsypliny «Metodyka vykladannia fakhovykh dystsyplin» [Theoretical and methodological foundations of conducting classes in the context of studying the discipline "Methodology of teaching professional disciplines"] : Imidzh suchasnoho pedahoha, № 2 (197). S. 96–102.
7. Padalka H. (2008) Pedahohika mystetstva: teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin [Art pedagogy: theory and methods of teaching art disciplines]. Kyiv : Osvita Ukrainy. 274 s. [in Ukrainian]
8. Svitsova A. (2022) Dirigentske vikonavstvo. Praktika. Istoriya. Estetika [Conductor performance. Practice. History. Aesthetics] : vischa osvita u mizhdistsyplinarnomu vimiri: vid traditsiy do innovatsiy. Izmayil: RVV IDGU. S. 93–96. [in Ukrainian]
9. Tsiuriak I. O. (2008) Osobystisnyi pidkhid u dyryhentsko-khorovii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia muzyky [A personal approach in conducting and choral training of a future music teacher] : Zhytomyr: Vyd-vo ZHDU im. I.Franka. 70 s. [in Ukrainian]
10. Lui Kheniuan. (2002) Formuvannia vokalno-vykonavskoi maisternosti kytayskykh studentiv v umovakh internatsionalizatsii osvithnoho prostoru [Formation of vocal performance skills of Chinese students in the conditions of internationalization of the educational space] : dys. ... d-ra filosofii. Odesa. 252 s. [in Ukrainian]
11. Iarova M. V. (2012) Deiaki aspekty suchasnoi dyryhentsko-khorovoi pidhotovky vchyteliv muzychnoho mystetstva: pedahohichni dyskurs [Some aspects of modern conducting and choral training of music teachers: pedagogical discourse]. Vyp. 12. S. 365–369. [in Ukrainian]

Zhang Yaoyu. Peculiarities of professional training of future choral conducting specialists in the process of forming a professional image

The article deals with the specificity of the professional training of future choral conducting specialists is that such training is related to music as an art form, which contributes to a pronounced emotional, psychophysiological effect. An important condition for the formation of professional qualities and skills of future choral conducting specialists is taking into account a number of methodological approaches in the process of their professional training, which are the basis of the organization of the educational process. It was determined that the formation of a professional image takes place in five stages: first, image perception; secondly, analysis of information by its imaginary correction; third, the use revealed through fitting; fourth, play-back of individual elements of the desired image and subsequent use in the image; fifth, the appropriation and individualization of a chosen or desired image. After analyzing a great amount modern scientific researches, which are typically focused on the study of a sufficiently large number of various techniques and technologies, which are aimed at the formation, development and formation of the professional image of specialists of various specialties. It has been proved that new approaches to the professional training of specialists are necessary, in particular, choral conducting to function in a multicultural society, which is characterized by the risks of losing moral guidelines, constant changes in lifestyle, increasing aggression, combating positive and negative trends in human life, acquires special importance and the need for scientific research on the analysis formation of a positive professional image. In conclusion, the conductor's confident mastery of the conducting technique leads to a simplification of the external manner of conducting, which makes it possible to establish close contact with the singers. Conducting appears as a kind of translation of music into the language of gestures and facial expressions, when the translation of the sound image into the visual image is carried out in order to control the collective performance.

Key words: professional training, choral conducting, professional image, factors of professional image formation, stages of professional image formation, conducting art.

УДК 37.091.212.313:167.7

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.94.26>

Швец Т. Е.

ІНТЕГРАТИВНА ТЬЮТОРСЬКА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ОСОБИСТІСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Стаття присвячена обґрунтуванню інтегрованої тьюторської моделі розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів. Автором доведено актуальність інтегративного підходу для організації тьюторської підтримки в закладі загальної середньої освіти. У статті автором визначені складники інтегрованої тьюторської моделі: цільовий, змістовний, процесуально-технологічний, результативний.

Автором аргументовано розкрито зміст кожного блоку. Зазначено мету та основні завдання інтегрованої тьюторської моделі – у цільовому блоці; вказано методологічні підходи, закономірності та принципи побудови

моделі – у змістовному блоці; проаналізовано різні інтеграційні можливості тьюторської підтримки у процесуально-технологічному блоці; у результативному блоці визначені результати розвитку соціально-особистісних компетентностей засобами тьюторингу. У статті зазначені види тьюторської підтримки: академічна та неакадемічна, розкрито зміст кожного з видів та способи реалізації в контексті розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів. Також автором доведено необхідність інтеграції освітнього та тьюторського процесів, наведені приклади такої інтеграції: поєднання тьюторської підтримки у навчальній та виховній діяльності школи.

У статті проаналізовані форми організації тьюторингу в школі: індивідуальні та групові. Також автором виокремлені методи тьюторської діяльності, що складаються з методів тьюторської підтримки та методів розвитку соціально-особистісних компетентностей. Автором розглянуті організаційні та управлінські складники інтегрованої тьюторської моделі. Виділені чотири етапи організації тьюторської діяльності: орієнтовно-діагностичний, спільне визначення цілей, планування співпраці; реалізація плану; підбиття підсумків співпраці. Також автором зазначена необхідність поєднання тьюторського та загального освітнього процесів в управлінській діяльності.

Ключові слова: інтегрована тьюторська модель, соціально-особистісні компетентності, академічна тьюторська підтримка, неакадемічна тьюторська підтримка, форми тьюторської діяльності, методи тьюторської діяльності, управління тьюторською моделлю, організація тьюторингу.

Запит на побудову інтегративної тьюторської моделі обумовлений потребами світу у прогресивному розвитку, що можливий лише за умов активності людини, що має усвідомлений характер і спрямований на досягнення мети, а також потребами сучасної людини – здатністю пристосовуватися до швидких змін в умовах невизначеності, адаптивності, вмінню знаходити різні шляхи вирішення проблем, що виникають у всіх сферах людської діяльності (навички критичного мислення, здатності до прогнозування, вибору альтернатив, прийняття обґрунтованих рішень, уміння співпрацювати, повага та розуміння думок інших), а також цілісне сприйняття світу [5, с. 6].

Питаннями моделювання в освіті присвячено чимало праць, зокрема, С. Алексєєва розглядала засади проектування моделей індивідуалізації; В. Биков – моделі системи освіти та освітнього середовища; С. Гуров – моделювання виховного процесу; З. Рябова – моделювання для забезпечення якості освітніх послуг; Л. Мартинєць детально проаналізувала сучасні моделі освіти. Приділено увагу моделюванню розвитку м'яких навичок у працях О. Шевченко, А. Хом'як, І. Рябухи, С. Остапенко, М. Докторович. Окремо варто виділити роботи науковців, що розглядали проблематику власне тьюторських моделей. М. Альохін у своїй науковій праці розробив авторську модель тьюторського супроводу соціального розвитку молодших школярів. К. Осадча розробила модель професійної підготовки майбутніх учителів до тьюторської діяльності. Однак, проблема розробки тьюторської моделі розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів, поки що не розглянута українськими науковцями.

Метою статті є обґрунтування інтегративної тьюторської моделі розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів в загальноосвітньому закладі середньої освіти.

Інтегративний характер моделі обрано, оскільки вона, по-перше, має чітко визначені цілі, що спроектовані на досягнення результатів, діагностику, поділення тьюторського процесу на окремі компоненти, виконання певних дій в умовах оперативного зворотного зв'язку [9, с. 46]; по-друге, забезпечує доцільне об'єднання та синтез різних складників тьюторингу, формування цілісної тьюторської системи в освітньому просторі школи, а також способів, форм та видів тьюторської діяльності.

Інтегративність тьюторської моделі характеризується органічною цілісністю таких блоків: цільовий, змістовний, процесуально-технологічний і результативний. Цільовий блок визначається запитом суспільства та людини на розвиток компетентної особистості, що знайшло своє відображення через сформульовану мету. Метою інтегративної тьюторської моделі є організація процесу досягнення максимально можливого рівня розвитку в учнів старших класів соціально-особистісних компетентностей засобами тьюторингу. Досягнення мети означає розв'язання низки завдань. Враховуючи інтегративність розробленої моделі, завдання стосуються всього процесу тьюторингу, включаючи всіх суб'єктів, що задіяні у ньому, а саме:

- розвивати в учнів здатність адаптуватися у соціальному середовищі, розуміти правила спілкування, пристосовуватися до нових ситуацій, взаємодіяти з різними людьми та розуміти соціальні норми;
- розвивати в учнів комунікативні навички: здатність ефективно спілкуватися, слухати інших, висловлювати власні думки та ідеї з пошаною до думок інших, вміння використовувати різні комунікативні стратегії в різних ситуаціях;
- розвивати в учнів самоусвідомлення та самооцінку: розуміння власних сильних та слабких сторін, цінностей та інтересів, що сприятиме підвищенню самооцінки, відчуття власної гідності та самовпевненості;
- розвивати в учнів критичне мислення та здатність до прийняття рішень, на основі вміння аналізувати інформацію, розуміти різні точки зору, оцінювати аргументи та приймати обґрунтовані рішення;
- розвивати в учнів креативне мислення, спонукати учнів до самостійного та творчого мислення для знаходження способів вирішення проблем, вміння до міркування та пошуків варіативності рішень;

- розвивати в учнів навички ефективної співпраці в групі, вміння брати на себе відповідальність, ініціативу та взаємодіяти з іншими в різних ситуаціях;
- розвивати в учнів здатність до самовизначення, що включає у себе особисте, життєве та професійне визначення, що впливає на ціннісні, смислові та мотиваційні аспекти життєдіяльності учнів;
- розвивати в учнів здібності та звички до рефлексії стосовно своїх дій, досягнень, результатів діяльності з подальшим їх аналізом та відповідними висновками;
- створити оптимальні умови для забезпечення досягнення максимально можливого рівня сформованості соціально-особистісної компетентності в учнів старших класів;
- забезпечити тьюторську підтримку учням старших класів з урахуванням їх потреб, цінностей, інтересів та здібностей;
- створити таку структуру управління тьюторингом, що забезпечує кооперацію між всіма педагогічними працівниками школи та поєднує у собі управління загально-освітніми та тьюторськими процесами.

Змістовний блок інтегративної тьюторської моделі характеризується спрямованістю на соціально-особистісний розвиток особистості, що включає у себе систему знань по досягненню передбачених цілей відповідно до обраних індивідуальних траєкторій розвитку учнів старших класів з урахуванням досвіду просоціальної, творчої діяльності, емоційно-ціннісного відношення до світу; компетентність вчителя-тьютора; індивідуальні особливості учнів; методичне забезпечення розвитку соціально-особистісних компетентностей засобами тьюторингу [3, с. 62; 9, с. 47].

Реалізація змістовного блоку здійснюється на основі методологічних підходів, принципів та закономірностей. Створення інтегративної тьюторської моделі ґрунтувалося на застосуванні таких методологічних підходів [1; 7, с. 141]: синергетичний, системний, структурний, функціонально-організаційний, прогностичний, діяльнісний, особистісно-орієнтований; компетентнісний.

На основі узагальнення досліджень українських та зарубіжних науковців [2; 6] базовими принципами побудови інтегративної тьюторської моделі вважаємо такі: відкритість запитам суспільства та особистості; гуманізації та демократизму; креативності; створення умов для особистісного розвитку учнів та вчителів-тьюторів; створення умов для самовизначення учнів; варіативності, індивідуалізації та колегіальності. Відповідно до процесів взаємодії учнів старших класів та вчителів-тьюторів, змісту та організації тьюторської підтримки нами було виявлено такі закономірності упровадження тьюторської моделі: ініціативність та активність вчителів-тьюторів та учнів; суб'єкт-суб'єктні взаємовідносини, урахування індивідуальних особливостей учнів, практична значущість соціально-особистісних компетентностей у житті людини, інтегративність організації тьюторської підтримки, безперервність та наступність процесу розвитку соціально-особистісних компетентностей.

Процесуально-технологічний блок спрямований на реалізацію спроектованого тьюторського процесу та включає у себе: організацію та управління тьюторингом в старшій школі; відображає види реалізації тьюторингу, методи та організаційні форми тьюторської діяльності, що забезпечують досягнення мети і реалізацію змісту тьюторської підтримки розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів.

Розвиток соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів може відбуватися завдяки спеціально організованій тьюторській підтримці, яка здійснюється у двох видах: академічна підтримка та неакадемічна підтримка, що можуть поєднуватися між собою [15]. Під академічною підтримкою ми розуміємо співпрацю тьютора і учнів з метою покращення їх успішності, завдяки розвитку соціально-особистісних компетентностей. Такими стратегіями можуть бути: праця тьютора з мотивацією учня, робота над розвитком в учнів вміння самостійно вчитися, організувати свій час (тайм-менеджмент), відповідати за своє навчання. Важливим аспектом академічної підтримки засобами тьюторингу є позитивний вплив на поведінку учнів, адже співпраця з тьютором в контексті розвитку навичок комунікації та співпраці здатна впливати на позитивні зміни в поведінці учнів [11; 16]. Також, варто зазначити стратегію академічної тьюторської підтримки учнів, які мають певні інтереси в предметній сфері. Це може бути співпраця над проектом, дослідженням чи підготовка до конкурсу. Під час такої співпраці відбувається підвищення мотивації учнів, фіксація конкретних успіхів, що впливатимуть на їх подальшу вмотивованість у навчанні, розвиток критичного та креативного мислення тощо [13]. Таким чином, завдяки тьюторській підтримці відбувається опосередкований вплив на академічну успішність учнів.

Неакадемічна підтримка розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів відбувається за рахунок впровадження спеціальної програми розвитку соціально-особистісних компетентностей засобами тьюторингу. Такі програми можуть розроблятися як інтегрований курс (наприклад, курси «Вміти вчитися», «Комунікативний курс», «Дебати») та повинні відповідати конкретним запитам учнів і загальній стратегії розвитку школи. Відповідно, дана стратегія розрахована на груповий тьюторинг. Неакадемічна тьюторська підтримка також може бути спрямована на допомогу учням у самовизначення їх освітнього та життєвого шляху розвитку, відповідно – це індивідуальний тьюторинг.

Розвиток соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів засобами тьюторингу може бути більше ефективним, якщо це буде відображено у загальній стратегії школи та включено в її загальний освітній процес: навчальний та виховний [14]. Ми вбачаємо таку можливість за допомогою

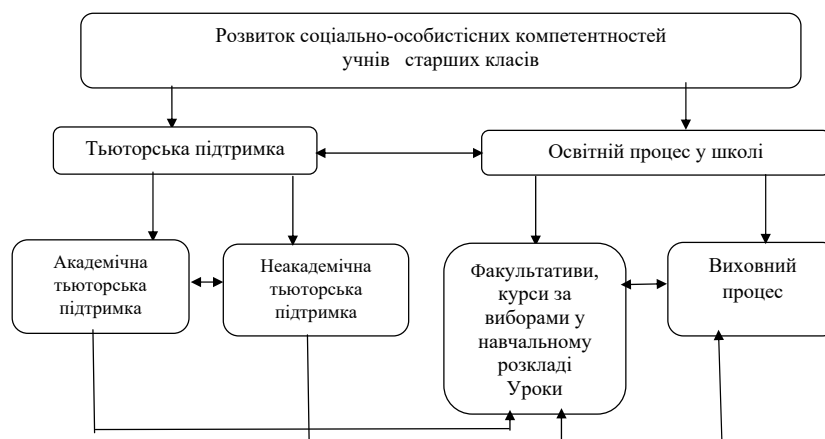

Рис. 1. Інтегративний підхід до розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів

впровадження факультативів та на уроках, під час яких вчителі свідомо будуть відпрацьовувати певні навички учнів: комунікативні, критичне та креативне мислення. Учні, які обирають факультатив чи курс за вибором, вже вмотивовані опанувати певний навчальний матеріал, а спеціально організована вчителем діяльність з розвитку соціально-особистісних компетентностей сприятиме більшій результативності: опанування не лише матеріалу, а також і розвитку компетентностей. Так само, включення елементів розвитку соціально-особистісних компетентностей в урочний процес, сприятиме більшій зацікавленості учнів у навчанні, інтерактивності на уроках та, як наслідок, підвищення успішності учнів. Системне мислення, критичне, креативне, прийняття рішень, робота в команді – це все можна ефективно розвивати на звичайних уроках через добре підібрані педагогічні методи, форми та прийоми. Безумовно, від вчителя вимагається вміння розвивати соціально-особистісні навички учнів, розуміння педагогічних технологій, що сприятимуть цьому. Таким чином, варто говорити про інший підхід до організації навчального процесу в старшій школі [12].

Розвиток соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів може бути також забезпечений організацією виховної діяльності у школі. Розвиток таких якостей як: ініціативність, самостійність, рефлексія, комунікабельність, незалежність суджень, здатність до співпраці, критичність відбуваються за умов виховної роботи школи [8, с. 56]. Інтеграція тьюторського та виховного процесу, на основі реалізації форм різновікового співробітництва забезпечують розвиток в учнів старших класів соціально значущих компетенцій. Організація системи ефективних виховних заходів дозволяє будувати роботу відповідно до індивідуальності кожного учня та надавати їм допомогу тьютора. За такої інтеграції виховного та тьюторського процесів жоден учень не залишається незалученим.

Розглянемо форми організації тьюторської діяльності. Вони можуть бути безпосередніми та опосередкованими. Безпосередніми формами є – індивідуальні та групові тьюторіали, індивідуальні та групові супервізії для вчителів-тьюторів, спеціально організовані заняття (тренінги, майстер-класи), що проводяться з метою розвитку соціально-особистісних компетенцій учнів. Опосередковані форми співпадають з основними формами організації освітнього процесу у старшій школі (традиційні: уроки, практичні заняття, проєктна діяльність та інноваційні: перегорнутий клас, інтерактивні уроки, проблемне навчання, імітаційні та ділові ігри) та повинні відповідати меті і завданням розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів.

Застосування традиційних та інноваційних методів навчання, виховання у поєднанні з методами тьюторської діяльності (суб'єкт-суб'єктна взаємодія) дозволяє отримати прогнозований результат розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів [4]. Нами виокремлено дві групи методів: методи тьюторської підтримки та методи розвитку соціально-особистісних компетентностей. До першої групи ми відносимо: спостереження, консультування, опитування, позитивне стимулювання, надання зворотного зв'язку, робота з портфоліо і проведення рефлексії. Друга група включає у себе: активні та інтерактивні методи (дискусія і дебати, сократівська бесіда, імітаційні та ділові ігри, проєктування, кейс-стаді, моделювання, практико-орієнтована діяльність).

Організація тьюторингу в старшій школі є системним та багатограним процесом, що включає у себе управлінський складник і суто організаційний складник, що забезпечують розвиток соціально-особистісних компетентностей. Організаційний аспект тьюторської діяльності складається з чотирьох етапів, що мають між собою плавний перехід. Усі етапи взаємопов'язані між собою та відображають логіку діяльності тьютора. Виокремлюють такі чотири етапи тьюторського процесу [10; 17; 18]: пізнання учня та створення взаємовідносин (орієнтовно-діагностичний); спільне визначення цілей, планування співпраці; реалізація плану; підбиття підсумків співпраці. Управління інтегрованою тьюторською моделлю варто поєднувати із загальним освітнім процесом у старшій школі. Таке управління повинно забезпечувати кооперацію між усіма

педагогами: учителями-предметниками, класними керівниками, керівниками гуртків, психологом, соціальним педагогом, тьюторами.

Результативний блок тьюторської моделі представляє результати розвитку соціально-особистісних компетентностей засобами тьюторингу. Такими результатами є: максимально можливі позитивні зміни рівня розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів, відповідно до встановлених критеріїв [3].

Висновки. Отже, розроблена інтегративна тьюторська модель розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів передбачає поєднання традиційного та інноваційного, науки та практики, українського та зарубіжного досвіду, уможливує інтеграцію тьюторського та освітнього процесів у старшій школі через організацію освітнього, виховного, тьюторського процесів в їх логічному взаємозв'язку, взаємовпливі і взаємодоповненні.

Використана література:

1. Антонова О. Є., Ващук О. В. Інтегративний підхід до побудови моделі формування готовності вчителів до розвитку академічної обдарованості учнів. *Професійна освіта в умовах інтеграційних процесів: теорія і практика* : зб. наук. праць. (за заг. ред. проф. С.С. Вітвицької, доц. Н.Є. Колесник). Житомир : ФОП «Н.М. Левковець», 2017. Ч. 1. С. 174–182.
2. Божко Н. В. Інтегративний підхід до навчання в контексті реформування системи освіти України. *Молодь і ринок*. 2018. № 7 (162). С. 84–89.
3. Гуров С. Ю. Моделювання процесу виховання духовно-моральних цінностей у студентів гуманітарних спеціальностей засобами художньої літератури. *Молодь і ринок*, 2018. № 4 (159). С. 57–63.
4. Іващенко М. В. Формування готовності студентів вищих педагогічних навчальних закладів до діяльності тьютора : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2011. 20 с.
5. Інтегративний підхід : актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи : навчально-методичний посібник (уклад. : Н. Б. Ларіонова, Н. М. Стрельцова). Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 76 с.
6. Левківська К. В. Теоретичні основи інтеграційних процесів в освіті. *Вісник Житомирського державного університету*. Випуск 54. *Педагогічні науки*. 2010. С. 177–181.
7. Опольська М. В., Челомбітько Т. В., Міршук О. Є., Лютко Н. В., & Козаченко С.М. Філософські основи сучасної парадигми освіти. *Культурологічний альманах*, 2023. (1). С. 136–143.
8. Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал : матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2017 рік. / за ред. І. Д. Беха, Р. В. Малиношевського. Вип. 6. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 356 с.
9. Хом'як А. П. Педагогічна технологія як інтегративна модель навчально-виховного процесу. *Молодь і ринок*. 2014. № 9. С. 44–50.
10. Czekierda P., Fingas B., Szała M. Tutoring. Teoria, praktyka, studia przypadkow. Warszawa : Wolters Kluwer S.A., 2015. S. 335.
11. Grey, D. and Lochtie, D. Comparing Personal Tutoring in the UK and Academic Advising in the US. 2016. *Academic Advising Today*, 39 (3).
12. Chondekar N. R. Significance and Application of Soft Skill Development in Teacher Education. *International Journal of Science and Research*, 2019. n. 8.
13. Ghenghesh, P. Personal Tutoring from the Perspective of Tutors and Tutees. *Journal of Further and Higher Education*, 2017. 42(4): 570–84.
14. Incorporating Social and Personal Competencies Into Classroom Instruction and Educator Effectiveness: A Toolkit for Tennessee Teachers and Administrators. 2015. URL : <https://www.caeducatorstogether.org/resources/11300/incorporating-social-and-personal-competencies-into-classroom-instruction-and-educator-effectiveness-a-toolkit-for-tennessee-teachers-and-administrators>
15. Fluke S., O'Connor A., Hoff N., & Peterson R. L. Academic Support, Strategy Brief. Lincoln, NE: *Student Engagement Project, University of Nebraska-Lincoln and the Nebraska Department of Education*. 2014. URL : <https://k12engagement.unl.edu/academic-supports-tutoring>
16. Lochtie D., McIntosh E., Stork A., and Walker B. Effective Personal Tutoring in Higher Education. St Albans: Critical Publishing. 2018. P. 238.
17. Poradnik tutora szkolnego (red. Piotr Nita) URL : <http://www.tutoringszkolny.pl>.
18. Sarnat-Ciastko A. Tutoring w polskiej szkole. Warszawa– Wydawca : DIFIN, 2015. 244 s.

References:

1. Antonova O.Ie., Vashchuk O.V. (2017) Intehratyvnyi pidkhid do pobudovy modeli formuvannia hotovnosti vchyteliv do rozvytku akademichnoi obdarovanosti uchniv [An integrative approach to building a model for the formation of teachers' readiness for the development of students' academic giftedness]. *Profesiina osvita v umovakh intehratsiinykh protsesiv: teoriia i praktyka* : zb. nauk. prats. (za zah. red. prof. S.S. Vitvytskoi, dots. N.Ie. Kolesnyk). Zhytomyr: FOP "N.M. Levkovets". Ch. 1. S. 174–182. [in Ukrainian]
2. Bozhko N. V. (2018) Intehratyvnyi pidkhid do navchannia v konteksti reformuvannia systemy osvity Ukrainy [An integrative approach to learning in the context of reforming the education system of Ukraine]. *Molod i rynek*. № 7 (162). S. 84–89. [in Ukrainian]
3. Hurov S.Iu. (2018) Modeliuvannia protsesu vykhovannia dukhovno-moralnykh tsinnosti u studentiv humanitarnykh spetsialnostei zasobamy khudozhnoi literatury [Modeling the process of education of spiritual and moral values in students of humanitarian specialties by means of fiction]. *Molod i rynek*. № 4 (159). S. 57–63. [in Ukrainian]
4. Ivashchenko M.V. (2011) Formuvannia hotovnosti studentiv vyshcheykh pedahohichnykh navchalnykh zakladiv do diialnosti tiutora [Forming the readiness of students of higher pedagogical educational institutions for tutor activities] : avtoref. dys. na zdobuttia stupenia kand. ped. nauk : 13.00.04. Khark. nats. ped. un-t im. H.S. Skovorody. Kharkiv. 20 s. [in Ukrainian]
5. Intehratyvnyi pidkhid : aktualnist, sutnist, osoblyvosti vprovadzhenia v umovakh pochatkovoii shkoly : navchalno-metodychnyi posibnyk (2018) [Integrative approach: relevance, essence, features of implementation in primary school conditions: educational and methodological manual] (uklad. : N.B. Larionova, N. M. Streltsova). Kharkiv : «Drukarnia Madryd». 76 s. [in Ukrainian]

6. Levkivska K.V. (2010) Teoretychni osnovy intehratsiinykh protsesiv v osviti [Theoretical foundations of integration processes in education]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu. Vypusk 54. Pedahohichni nauky*. S. 177–181. [in Ukrainian]
7. Opolska, M. V., Chelombitko, T. V., Mirshuk, O. Ye., Liutko, N. V., & Kozachenko, S. M. (2023) Filozofski osnovy suchasnoi paradyhmy osvity [Philosophical basis of the modern paradigm of education]. *Kulturolohichniy almanakh*. (1). S. 136–143. [in Ukrainian]
8. Suchasnyi vykhovnyi protses: sutnist ta innovatsiinyi potentsial (2018) [Modern educational process: essence and innovative potential]: materialy zvit. nauk.-prakt. konf. In-tu problem vykhovannia NAPN Ukrainy za 2017 rik. (za red. I.D. Bekha, R.V. Malynoshkevskoho). Vyp.6. Ivano-Frankivsk: NAIR. 356 s. [in Ukrainian]
9. Khomiak A. P. (2014) Pedahohichna tekhnolohiia yak intehrativna model navchalno-vykhovnoho protsesu [Pedagogical technology as an integrative model of the educational process]. *Molod i rynek*. № 9. S. 44–50. [in Ukrainian]
10. Czekierda P., Fingas B., Szała M. (2015) Tutoring. Teoria, praktyka, studia przypadkow [Tutoring. Theory, practice, case studies]. Warszawa : Wolters Kluwer S.A. S. 335. [in Polish].
11. Grey, D. and Lochtie, D. (2016) Comparing Personal Tutoring in the UK and Academic Advising in the US. *Academic Advising Today*, 39 (3).
12. Chondekar N. R. (2019) Significance and Application of Soft Skill Development in Teacher Education. *International Journal of Science and Research*. n. 8.
13. Ghenghesh, P. (2017) Personal Tutoring from the Perspective of Tutors and Tutees. *Journal of Further and Higher Education*. 42(4): 570–84.
14. Incorporating Social and Personal Competencies Into Classroom Instruction and Educator Effectiveness: A Toolkit for Tennessee Teachers and Administrators. (2015). URL: <https://www.caeducatorstogether.org/resources/11300/incorporating-social-and-personal-competencies-into-classroom-instruction-and-educator-effectiveness-a-toolkit-for-tennessee-teachers-and-administrators>
15. Fluke, S., O'Connor, A., Hoff, N., & Peterson, R. L. (2014) Academic Support, Strategy Brief. Lincoln, NE: Student Engagement Project, University of Nebraska-Lincoln and the Nebraska Department of Education. URL: <https://k12engagement.unl.edu/academic-supports-tutoring>
16. Lochtie, D., McIntosh, E., Stork, A., and Walker, B. (2018) Effective Personal Tutoring in Higher Education. St Albans: Critical Publishing. P. 238. [in English].
17. Poradnik tutora szkolnego (2018) [School tutor's guide] (red. Piotr Nita) URL: <http://www.tutoringszkolny.pl/> [in Polish].
18. Sarnat-Ciastko A. (2015) Tutoring w polskiej szkole [Tutoring in a Polish school]. Warszawa. Wydawca : DIFIN. 244 s. [in Polish].

Shvets T. Integrative tutoring model of the development of social and personal competences of high school students

The article is dedicated to the substantiation of the integrated tutoring model for the development of social and personal competencies of high school students. The author proves the relevance of an integrative approach to the organization of tutoring support in an institution of general secondary education. In the article, the author defines the following components of the integrated tutoring model: objective, informative, procedural and technological and effective.

The author explains the content of each block in a reasoned manner. The purpose and main tasks of the integrated tutor model are specified in the "objective" block of the article; methodological approaches, regularities and principles of model construction are indicated in the informative block; various integration possibilities of tutor support are analysed in the procedural-technological block; in the effective block, the results of the development of social and personal competences by means of tutoring are determined. The article indicates two types of tutoring support: academic and non-academic, the content of each type and methods of implementation in the context of the development of social and personal competencies of high school students are disclosed. The author also proves the need for the integration of educational and tutoring processes, examples of such integration are given: the combination of tutoring support in the educational and educational activities of the school.

The article analyses individual and group forms of organization of tutoring at school. Also, the author distinguishes methods of tutoring activity, consisting of methods of tutoring support and methods of developing social and personal competencies. The author considers the organizational and management components of the integrated tutoring model. Four stages of the organization of tutoring activity are distinguished: indicative and diagnostic, joint definition of goals, planning of cooperation; implementation of the plan; summary of cooperation. The author also notes the need to combine tutoring and general educational processes in management activities.

Key words: *integrated tutoring model, social and personal competences, academic tutoring support, non-academic tutoring support, forms of tutoring activity, methods of tutoring activity, tutoring model management, tutoring organization.*